

Domsafsigelsen over Jens Peter Josvasen af Sepstrup for mordet på Laurs Jensen, Brand, begge i Them Sogn, Vrads Herred

Transskriberet af Inger Bødker-Jensen, Holstebro på baggrund af Horsens Tugthus Protokol, sag nr. 245. Fange nr. 24 i Landsarkivet for Nørrejylland.

Idet jeg herved oversender Arrestanten Jens Peter Josvasen af Sepstrup, der ifølge Høiesteretsdom af 3. Januar d. aa. Var dømt til Steile og Hjul for Mord, men hvilken Dom med allerhøieste Resolution af 3 Feb. er bleved forandret derhen, at han Kagstryges og Hensættes til Tugthusarbejde paa Livstid, undlader jeg ikke, næst at bemærke at Kagstrygningen i dag er udført af Skarpretter Schmidt overensstemmende med Amtets mig dertil meddelte ordre, at vedlægge.

1. Høiesteretsdomsacten i sagen mod Arrestanten.
2. Afskrift deraf
3. Afskrift af Hans Majestæt Kongens Resolution. hvorefter den Arrestanten idømte Livsstraf er forandret til Kagstrygning og Tugthusarbejde paa Livstid.
4. Do. Af Amtets Skrivelse af 28de Feb. hvorved blandt andet bestemmes at Arrestanten skal hensættes i Horsens Tugthus.
5. Relation over Arrestantens Signalement og Personalialia, og
6. Fortegnelse over de Klædningsstykker og

Gjenstande som Arrestanten medbringer til Straffeanstalten.

Den originale Høiesteretsdomsact turde jeg derhos udbede mig remitteret med Overbringeren, forsynet med Tilstaaelse for Arrestantens Modtagelse.

Thyrsting Vrads Herreds Contoir den 9 Marts 1855

Acc. Købke.

Til Inspiptionen for Tugthuset i Horsens. Afskrift.

Justitiarius og øvrige Tilforordnede i Høiesteret gjøre vitterligt at Aar 1855 Onsdagen den 3. Januar fremstod i Høiesteret Høiesterets Advocat Rotwill der fremlagde en af ham som befalet Actor paa Justinus Vegne mod Jens Peter Josvasen udtagne Høiesteretsstævning af saadant Indhold Justitiarius og øvrige Tilforordnede i Høiesteret gjøre vitterligt at for os haver andraget Advocat Rotwill hvorledes han som Actor skal finde sig beføiet for Høiesteret til Stadfæstelse at indstævne en under Landsoverretten i Viborg den 18 September S. a. afsagt Dom i en Sag anlagt af Justitsen mod Arrestanten Jens Peter Josvasen for Mord og Tyveri hvorved han er tilfunden at have forbrudt sit Liv og lægges paa Steile og Hjul.

Thi indstævnes i Henhold til Den lovligt given Indkaldelse, Tiltaltes Defensor, Justitsraad Liebenberg.

Kjøbenhavn den 9 Decenber 1854

Under Rettens Segl L. L.

Thi blev irettelagt den indstævnte under Landsoverretten i Wiborg den 18 September 1854 afsagte Dom saalydende:

Arrestanten Jens Peter Josvasen tiltales under ovennævnte Sag for Mord og Tyveri. Ved Arrestantens egen tilstaaelse og Sagens øvrige Bestandigheder er det tilstrækkeligt godtgjort at han den 5 November f. a. om Morgenen da han befandt sig paa Huusmand Laurs Pedersens Bopæl og var ene i Stuen med denne, har Dræbt bemeldte Laurs Pedersen ved at Skjære ham i Halsen med en Barberkniv saa at L. Pedersen Strax efter at Arrestanten havde 2 eller 3 gange skaaret ham i Halsen faldt til Gulvet og maa antages Strax at være Død uden at han har kunnet gjøre nogen Modstand. Ifølge de af de vedkommende Læger der have undersøgt L. Pedersens Lig, afgiven Erklæringer var de ham tilføiede Saar i Halsen hvorved den store Pulsaare paa begge sider af Halsen saavelsom Venerne og Nærverne var overskaaren, saa slem og gennemtrængende, at de vare absolut og øjeblikkelig Dræbende, og efter Ligets befundne

Tilstand og de øvrige ved Forbrydelsens Opdagelse forefundne Omstændigheder er det ikke at antage at der før end Drabet udførtes, har fundet nogen Kamp Sted mellem den Afdøde og Arrestanten.

Dennes Forklaring gaaer ogsaa ud paa, at der ikke fandt nogen Kamp mellem Dem Sted, og Arrestanten har med Hensyn til Gjerningens Anledning udsagt, at han, der er født den 11 Mai

1835 og havde Ophold hos sine Forældre, der eiede Et Huus, som ligger omtrent 1/4 Mil fra den Afdødes Bopæl, havde i afvigte efteraar skullet Handle med afdøde Laurs Pedersen om et denne tilhørende Lomme Uhr som Arrestanten skulde have for 18 Rd. og paa hvilken Kjøbesum han havde betalt 5 Rd. som han havde taget af et Pengebeløb af 40 Rd. Hvilket han kort forinden havde frastjaalet en nærboende Slægtning, men da Hans Forældre efter at dette Tyveri var op-

daget og 35 Rd. som Arrestanten iøvrigt endnu havde i Behold vare tilbageleverede den Bestjaalne, hvem Arrestantens Fader havde lovet at erstatte de manglende 5 Rd. for at der ikke blev gjort Anmeldelse om dette Tyveri til Øvrigheden, fandt at det var et for Kostbart Uhr hvorom Arrestanten havde skullet Handle med L. Pedersen, havde Forældrene ønsket at Handelen skulde gaae tilbage og efter deres Forklaring ogsaa derom talt med L. Pedersen og erholdt dennes Løfte derom, saa at han skulde tilbagebetale de modtagne 5 Rd og beholde Uhret, der endnu var i Hans Værge og først skulde have været Arrestanten leveret naar hele Kjøbesummen var betalt. Arrestanten havde efter sin Forklaring ogsaa ifølge sine Forældres Ønske talt flere gange med L. Pedersen om at hæve Handelen og erholde de betalte 5 Rd. tilbage hvortil dog L. Pedersen efter Arrestantens Forklaring først ikke havde viist nogen Tilbøjelighed, men da Arrestanten den 4 November s. a. om Aftenen havde været hos L. Pedersen havde denne efter Arrestantens Udsagn erklæret sig villig til næste Dags Morgen at betale Arrestanten de modtagne 5 Rd. idet han efter hvad Arrestanten har udsagt, havde ej ment, at han ikke havde andre Penge end 2 Preussiske Dobbelt Dalere som han ikke vilde skille sig ved, vilde han samme aften forsøge at faae 5 Rd. tillaans, og havde derfor anmodet Arrestanten at komme til sig næste dags Morgen.

Denne Dag paa hvilken Arrestanten, tildels i Ærinde for sine Forældre for at gjøre nogle mindre Indkjøb for dem, skulde til Silkeborg indfandt han sig, som det maa antages, henved Kl. 5 om Morgenen paa L. Pedersens Bopæl hvor denne der om kort Tid skulde have

Bryllup opholdt sig alene med antageligt et af hans Søskenbørn der var 5 Aar, laae hos ham, og efter at L. Pedersen havde lukket Arrestanten ind og igjen lagt sig til sengs, og paa Arrestantens Spørgsmaal, om han havde faaet Penge, og om Arrestanten kunde faae de 5 Rd. havde svaret at Arrestanten ikke nogen sinde skulde faae disse men at han kunde faae Uhret, naar han betalte det, svarede Arrestanten hertil at han ikke kunde betale det, med mindre L. Pedersen kunde give tilbage paa en 20 Dalerseddel, L. Pedersen erklærede da at han vilde henvende sig til sin nærboende Søster for at laane de 7 Rd. som Arrestanten skulde have tilbage paa denne Seddel, men da Arrestanten ikke havde Penge og kun paa Skrømt

havde brugt den anførte udtalelse ytrede han at det ikke var værd, at han gik til denne Kone, og at det kunde blive til en anden gang. L. Pedersen gik imidlertid til sin Søster og erholdt

af hende, da han ikke havde andre Penge, 4 Specier idet han for hende har udsagt, at han skulde i Anledning af Uhrhandelen give Arrestanten, der var hjemme hos ham, 7 Rd. tilbage paa en 20 Dalerseddel. Efter Arrestantens Forklaring fattede han da Laurs Pedersen var gaaet bort i dette Ærinde og idet han var bleven vred paa L. Pedersen, fordi denne havde undladt at give ham de ommeldte 5 Rd. tilbage, men fornemmeligen fordi det efter hans Forklaring var

ham nødvendig at erholde de ommeldte 5 Rd. deels til Brug paa hans forehavende Tur samme Dag til Silkeborg, deels til brug ved et Bryllup i den paafølgende Uge, den Beslutning at Dræbe L. Pedersen med en Barberkniv, som han havde seet liggende paa Bordet i Stuen, og tage hans Penge, hvorved bemærkes, at Arrestanten antog, at L. Pedersen var i Besiddelse af 2 Preussiske Dobbelt Dalere, men efter Arrestantens paastand var det dog kun betingelsesviis, saafremt han ei kunde formaae L. Pedersen efter dennes Tilbagekomst til at betale de ommeldte 5 Rd. og uden nærmere at tænke over udførelsesmaaden at han da tog den ommeldte Beslutning.

Da L. Pedersen, efter en Fraværelse, som det maa antages af ca 1 Kvarteer kom tilbage

fra Søsteren, var Arrestanten gaaet fra Sovekammeret, hvor han havde talt med det i Sengen liggende Barn, ind i Dagligstuen og da L. Pedersen, uden at der blev talt mellem dem, om han havde faaet Penge hos Søsteren, men hvilket Arrestanten efter sin tidligere Forklaring dog antog var skeet hvorimod han senere har udsagt at han tvivlede derpaa, atter paa Arrestantens Begjæring om at erholde de betalte 5 Rd. tilbage nægtede dette, og bandede paa, af det ikke skulde ske, blev arrestanten i høj grad opbragt, og hans Beslutning om at dræbe L. Pedersen

blev nu fast, hvorfor han, der stod ved Bordet, hvorpaa Barberkniven laae, men som i øvrigt har udsagt, at det var tilfældigt at han var kommen til at staa ved Bordet tog den derpaa liggende Kniv, og i det L. Pedersen stod i en afstand af omtrent 1 Alen med Ryggen mod ham, tilføiede han uden at L. Pedersen forud bemærkede hans Forehavende denne 2 stærke og hurtige Snit med Kniven i Halsen, uden at han dog har turdet benægte at have givet ham 3 Snit, hvorhos han har udsagt, at han muligen, idet han tilføiede L. Pedersen disse Snit, har lagt sin venstre Haand paa Pedersens Skulder. Da Pedersen uden at give nogen Lyd var falden til Gulvet, lagde Arrestanten Kniven paa Pedersens Bryst for at give det Anseende, at denne havde dræbt sig selv, og udtog af Lommen i de Beenklæder som Pedersen var iført, dennes Pengepung hvori var de ommeldte 2 Preussiske Dobbelt Dalere samt en af Søsteren laante 4 Specier, ligesom han tog det omhandlede Uhr som Pedersen ligeledes havde i Lommen, og ved at tage dette, iturev han en Staalkjæde hvormed det var fastgjort til den Afdødes Vest. Arrestanten tog tillige paa Væggen i Stuen en der hængende ældre Uhr lidse med en derved bunden Uhrnøgle, og har derhos udsagt at det først var da han, efter at L. Pedersen var falden til Gulvet, saae Uhret i dennes Lomme, at Tanken om at tage Uhret opstod hos ham, efter at han dog tidligere har udsagt at Tanken om ogsaa at tage Uhret var opstaaet hos ham samtidig med Tanken om at dræbe L. Pedersen og tilvende sig Pengene, og han har derhos tilstaaet, at han tog den ommeldte Uhr lidse for Nøglens Skyld. Arrestanten begav sig derefter Hjem til hans Forældres Bopæl, hvor han, uden at omtale det Passerede foregav, at den Afdøde havde tilbagebetalt ham de ommeldte 5 Rd. ved at give Arrestanten 2 Preussiske Dobbelt Dalere, paa hvilke han senere skulde give 2 Mk. tilbage, og efter et Ophold i Hjemmet foretog han den paatænkte Tur til Silkeborg hvor han gjorde forskellige Indkjøb deels til sine Forældre og deels til sig selv, samt lod foretage nogle Forandringer ved det den Dræbte fratagne Uhr for at gjøre det ukjendeligt

og anvendte herved nogle af de den Dræbte fratagne Penge. Arrestanten har i øvrigt som bemærket udsagt, at det til dels var af Vrede over at L. Pedersen, som han har udtrykket sig holdt ham med Snak med Hensyn til Tilbagebetalingen af de ommeldte 5 Rd. at han blev bevæget til at udføre Gjerningen men at L. Pedersen ikke kunde bemærke, at han var bleven bragt i Vrede og at der ikke var nogen Strid eller videre Uenighed mellem den, hvorhos han har forklaret, at han i længere Tid har holdt Omgang med L. Pedersen, der var 28 aar gammel og staaet paa en venskabelig Fod med ham. Foruden at Arrestantens Vedgaaelse af, at han medens L. Pedersen var fraværende har fattet den Beslutning at Dræbe ham, saafremt han ei kunde formaae ham til at tilbagegive de ommeldte 5 Rd. maatte beføie til at ansee Arrestanten skyldig i overlagt Drab, kommer hertil at det, der efter hans Forklaring var foregaaet mellem ham og L. Pedersen under hans Tilstædeværelse hos samme den ommeldte Morgen, ikke kan ansees at indeholde nogen rimelig Anledning til Gjerningen og at L. Pedersen saaledes efter Fo. 4 October 1833 § 6 maa ansees som sagesløs Mand, og da Arrestanten derhos har vedgaaet, at han samtidig med Tanken om at Dræbe L. Pedersen har fattet det Forsæt tillige at fratage denne hans Penge saa maa Arrestantens Forhold blive at henhøre under Bestemmelserne i Fo. 11 April 1840 § 34 og Lovens 6-9-12 cfr. Fo. 24 September 1824 Han vil saaledes være at dømme til at have sit Liv forbrudt og at lægge paa Steile og Hjul og vil herved være al forbrudt den Straf, som han efter det foranførte har forskyldt for Tyveri efter Fo. April 1840 § 1. Med hensyn til Actionens Omkostninger, hvorunder Actor og Defensor ved Overretten tillægges i Salerium hver 12 Rd. vil Underrettsdommen være at stadfæste.

Under Sagens Behandling ved Underretten og den befalede Sagførelse for begge Retter har intet Ophold i som vil bevirke Ansvar fundet Sted

Thi kjendes for Ret.

Arrestanten Jens Peter Josvasen bør have forbrudt sit Liv og lægges paa Steile og Hjul.

Med gensyn til Actionens Omkostninger, hvorunder Actor og Defensor for Overretten, Procurator Neckelmann og Rigsraad Deigaard tillægges i Salerium hver 12 Rd. bør Underrettsdommen ved magt at stande.

At efterkommes under Anfærd efter Loven til Bekræftelse under Rettens Segl og Justitiernes Underskrift.

L. L. Schiønning

Derefter blev predoceret forhen i Sagen angangne og under Thyrsting og Vrads Herreders Extraret const. Dommer Examinatus juris Warthol med tiltagne Meddomsmænd den 27 April 1854 afsagte Dom hvis Konklusion indføres saalydende:

Thi kjendes for Ret

Arrestanten Jens Peter Josvasen bør miste Sit Liv.

Saa bør han og at udrede alle af Hans Arrest og forplejning samt af Actionen Lovligt flydende Omkostninger derunder Salær til Actor Procurator Busch. 12 Rd. og til Defensor Kammerraad Hansen 10 Rd.

At efterkommes under Anfærd efter Loven.

Warthol, Const.

Som Meddomsmænd.

Thomas Esnesen, Thomas Jensen, J. Christensen, S. Rasmussen.

Hvorefter Actor fornævnte Advocat Rotwill, Sagen mundtlig deducerede og paastod at den indankede Dom stadfæstes og at han tilkjendes Saleir.

Hvorimod og hertil at svare paa Tiltaltes Vegne fremstod i Retten den istedetfor Justitsraad Liebenberg beskikkede Defensor, Advocat Broch der exciperede og indstillede Tiltalte til mildeste dom eller til hans Majestæts Naade og paastod sig tilkjendt Salær.

Men flere Ord og Tale, Parterne imellem faldt, hvorefter de vare dom begjærede.

Da atter Tiltale Gjensvar og denne Sags forefundne Beskaffenhed, blev saaledes herom af Høiesteret Dømt og Afsagt:

Lands Overrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salerium til Advocaterne Rotwill og Broch for Høiesteret betaler Tiltalte 20 Rd. til hver.

Til Bekræftelse under Rettens Segl og Justitiers Underskrift.

L.L. Lowzow Hammerich.

1855 den 21 Februar have vi undertegnede eedsvorne Stævnevidner for Ring Sogn, lovligen forkyndt omstaaende Høiesteretsdom for Arrestanten Jens Peter Josvasen i Brædstrup Arrest hvor han personlig var tilstæde og modtog Forkyndelsen. Dette bekræftes herved i Kraft af den af os forhen inden Retten aflagte Eed. Nu med vore Hænder og Segl.

Datum ut supra

M. Stephansen

J. Christensen

L. L.

L. L.

Afskriftens Rigtighed bekræftes Acc. Købke.

Fortegnelse over de Klædningsstykker og Gjenstande som Arrestanten Jens Peter Josvasen medbringer fra Arresten i Brødstrup til Horsens Tugthuus.

1 blaae Vadmels Frakke.

1 Hvergarns striber Vest.

1 par graae Klædes Buxer

1 hvid Vadmels Undertrøje med tærnedede Hvergarns ærmer.

1 par lange hvide Strømper

1 blaat og hvidt sirtses Halstørklæde.

1 blaarlærreds Skjorte.

1 rødt Lommetørklæde.

1 graae Kaskjet.

1 par klodser

1 lille Blikdaase hvori et speil.

1 par Vanter og 16 Sk. I Penge.

Brødstrup den 9 Marts 1855

Enevold Jorensen

Arrestforvarer.

Kilde: Horsens Tugthus Protokol, sag nr. 245. Fange nr. 24.